Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 1 maja 1935 r.- 1275.-

T r e ś ć n u m e r u:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

	Dział.	Str.
1. Dr.A.Pakalniszkis o nocie państw sygnatarjuszy do rządu litewskiego.-	I.	1.
2. "Musų Rytojus" o nocie państw sygnatarjuszy konwencji kłajpedzkiej.		

K r o n i k a .

3. Pogłoski na temat szykowania odpowiedzi rządu litewskiego na notę państw sygnatarjuszy.-	"	2.
4. Francuski attaché handlowy w Kownie.-	"	"
5. Otwarcie komunikacji lotniczej na linji Kowno-Ryga.-	"	"
6. Odwołanie posła szwedzkiego w państwach bałtyckich.-	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

7. Projekt utworzenia M-stwa Propagandy.-	III.	"
8. Sprawa sądowa uczestnika przewrotu czerwcowego.-	"	"

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

9. Zwłoka w procesie Neumanna i Sassa.-	VII.	"

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dr. A. Pakalniszkis o nocie państw sygnatarjuszy do rządu litewskiego. "Rytas" Nr.96 z 29 kwietnia /V.1935/ Art.p.t."Sygnatarjusze i Niemcy" pióra dr.A.Pakalniszkisa.Streszczenie:

Jak wiadomo, sygnatarjusze konwencji kłajpedzkiej wystosowali do rządu litewskiego zbiorową notę w sprawie wykonywania konwencji kłajpedzkiej. W nocie państwa sygnatarjusze w dość stanowczych słowach zwracają uwagę rządu litewskiego na nienormalną - ich zdaniem - sytuację w Kraju Kłajpedzkim i oświadczają, że jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie, w takim razie cała sprawa będzie prawdopodobnie przekazana Trybunałowi Haskiemu. Zdaniem sygnatarjuszy, najbardziej nienormalnym objawem w Kłajpedzie jest to, iż Dyrektorjat kłajpedzki nie posiada formalnego votum zaufania Sejmiku kłajpedzkiego. Jednocześnie autorzy noty przyznają, że Litwa przy tworzeniu Dyrektorjatu napotyka na wielkie trudności. Nota ta jest wynikiem presji, jaką Anglicy wywarli w Stresie na przedstawicieli Włoch i Francji. Jak wiadomo, Anglja zawsze wykazuje przychylność w stosunku do Niemców kłajpedzkich.

Zrozumiałe jest, iż Niemcy wyrażają zadowolenie spowodu tej noty, która w rękach niemieckiego M-stwa Propagandy staje się wygodnym parawanem dla przesłonięcia wszystkiego, co Niemcy czynili w Kłajpedzie. Nota ta jakgdyby usprawiedliwia nieznające granic demagogiczne żadania niemieckie. Tego rodzaju taktyka państw sygnatarjuszy w stosunku do Litwy jest nietylko niesprawiedliwa,lecz także bardzo dziwna. Nie należy się dziwić, że Anglicy zawsze starają się przypodobać Niemcom, zwłaszcza, jeżeli mogą to uczynić na cudzy rachunek. Dziwne jest jednak stanowisko Francuzów i Włochów w tej sprawie. Francja przecie dobrze wie co się dzieje w Kłajpedzie i kto jest sprawcą nienormalnej sytuacji.

Zrozumiałe jest, że przy obecnej sytuacji Litwa nie powinnaby pokładać zbyt wielkiego zaufania w instytucjach miedzynarodowych, które bardzo często powodują się interesami wielkiej polityki i dlatego należałoby może szukać sposobów i środków, którebу umożliwiły rozstrzygnięcie na miejscu konfliktu z sąsiadami. Niemcy nie są kontrahentem konwencji kłajpedzkiej i dlatego nie zachodzi potrzeba mówienia z nią w sprawie wykonywania konwencji kłajpedzkiej. Jednakże, znając wtrącanie się Niemiec w wewnętrzne sprawy Kraju Kłajpedzkiego /a więc Litwy/ oraz dziwne zrozumienie sprawiedliwości przez państwa sygnatarjusze, wypadłoby szukać jakiegoś modus vivendi. Anglicy i Francuzi winniby zrozumieć, iż rząd litewski nie może ponosić odpowiedzialności za to, iż frakcje niemieckie bojkotują Sejmik kłajpedzki.

Jednocześnie prasa pisze o nocie niemieckiego M.S.Z. podpisanej przez wiceministra Buelowa i wręczonej w dniu 5 kwietnia 1935 r. rządowi litewskiemu. W nocie tej Niemcy zaznaczają, jakoby, iż nie posiadają w stosunku do Litwy żadnych agresywnych intencyj i że wymagają jedynie przywrócenia w Kłajpedzie status quo. Gdyby wierzyć w szczerość tej noty, w takim razie mogłaby ona wywołać zadowolenie. Ogólnie wiadome jest, w jaki sposób Niemcy przytrzymują się zobowiązań międzynarodowych i jak traktują Litwę w prasie i radjo. W stosunkach z Litwą Niemcy codziennie naruszają umowy, zaś obywateli litewskich, którzy w sposób legalny udają się do Niemiec, Niemcy prześladują, a ostatnio dwaj obywatele zostali zastrzeleni, zaś jeden ciężko zraniony. Wiedząc, jak Niemcy rozumieją status quo w Kłajpedzie, dziwne wydaje się użycie tego terminu w nocie. Według Niemców status quo byłoby przywrócone w Kłajpedzie, gdyby pozwolono na gospodarzenie tam oficjalnym i nieoficjalnym agentom Berlina. Jeśli w ten sposób Niemcy rozumieją swe stosunki z Litwą, należy wątpić, czy znajdzie się w Litwie choć jeden człowiek, którуby za takiem status quo się wypowiedział, a jednak dobre stosunki z Niemcami są dla Litwy bardzo ważne. Z drugiej jednak strony dobre stosunki z Litwą posiadają również wielkie znaczenie dla Niemiec, które dążą do kulturalnego promieniowania na kraje bałtyckie i posiadania dostępu do ich rynków. Obecne stosunki uniemożliwiają to wszystko, wobec czego przynoszą szkodę nietylko Niemcom. Jeśli więc kierownicy polityki niemieckiej w stosunkach z Litwą powodują się chłodnym rozsądkiem, nie zaś nienawiścią rasistowską, w takim razie dobre stosunki litewsko-niemieckie dadzą się z łatwością przywrócić.-

/Według powszechnego mniemania pod pseudonimem Pakalniszkis pisuje przywódca chrześc.demokracji dr.Leon Bistras. Przyp.Red."B.K."/

"Musų Rytojus" o nocie państw sygnatarjuszy konwencji kłajpedzkiej. "Musų Rytojus" Nr.32 z 26 kwietnia /V.1935/ w artykule p.t."Nie pod tym adresem" omawia kwestję noty państw sygnatarjuszy do rządu litewskiego w sprawie przestrzegania konwencji kłajpedzkiej. W zwiazku z tą notą prasa niemiecka ponowiła swe napaści przeciwko Litwie, usiłując przekonać, iż nota ta dowodzi nieprzestrzegania zasad konwencji przez władze litewskie.

"Vil.Rytojus" wyraża zdanie, iż samfakt wystosowania noty nie stanowi wypadku nadzwyczajnego, gdyż chodzi tu jedynie o uzgodnienie zdań i wyjaśnienie sytuacji, do której zagmatwania w Kłajpedzie przyczyniło się jedno z państw sąsiednich. Cała więc nota - konkluduje "M.Rytojus" - skierowana jest pod niewłaściwym adresem.-

Kronika.

Pogłoski na temat szykowania odpowiedzi rządu litewskiego na notę państw sygnatarjuszy."Rytas" Nr.96 /V.1935/: Rząd litewski przygotowuje odpowiedź na notę państw sygnatarjuszy. Jakoby odpowiedź ta pozostaje w związku z żądaniami angielskiemi, które spowodowały wystosowanie noty do rządu litewskiego. Nota państw sygnatarjuszy - zdaniem prasy zagranicznej - wypadła na rękę Niemcom.-

Francuski attaché handlowy w Kownie. Prasa kowieńska z 29 kwietnia /V.1935/:W dn.30 kwietnia francuski attaché handlowy przejazdem zatrzyma się w Kownie i będzie przyjmował interesantów.-

Otwarcie komunikacji lotniczej na linji Kowno-Ryga.Prasa kowieńska z 29 kwietnia /V.1935/:Z dniem 1 maja uruchomiona zostanie komunikacja lotnicza na linji Kowno-Ryga. W tymże dniu rozpocznie się także komunikacja samolotowa na linjach Berlin-Kowno-Moskwa i Berlin-Kowno-Leningrad.

Odwołanie posła szwedzkiego w państwach bałtyckich."Rytas" Nr.69 /V.1935/donosi, iż rezydujacy dotąd w Rydze poseł szwedzki w państwach bałtyckich p.Reuttaerswerden zostanie odwołany na stanowisko posła szwedzkiego w Bułgarji i Rumunji.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

Projekt utworzenia M-stwa Propagandy."Diena" z 28 kwietnia /V.1935/:Obecnie rozważana jest kwestja utworzenia M-stwa Propagandy, w którem zostaną skoncentrowane propagandy wewnątrz kraju i zagranicą. Ministerstwo zostanie utworzone w drodze wydania specjalnej ustawy.

Do kompetencji Ministerstwa będą należały: radjo, sprawy prasowe, informacja Elty, działalność organizacyj społecznych, organizacja odczytów i t.p.-

Sprawa sądowa uczestnika przewrotu czerwcowego.Prasa kowieńska z 29 kwietnia /V.1935/: 27 kwietnia Sąd Wojenny wydał wyrok w sprawie zdegradowanego majora lotnictwa Jana Piragiusa oskarżonego o przechowywanie przeciwrządowych proklamacyj i materjałów wybuchowych bez zezwolenia.

Uznając, że Piragius nie dopuścił się zarzucanego mu wykroczenia podżegania przeciw istniejącemu porządkowi, a jedynie bez zezwolenia przechowywał materjały wybuchowe, skazał go Sąd na miesiąc więzienia, zaliczając mu nadto w poczet kary areszt prewencyjny.

W związku z zaliczeniem więzienia prewencyjnego Piragius został zwolniony z więzienia. Materjały wybuchowe przekazano władzom wojskowym.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Kronika.

Zwłoka w procesie Neumanna i Sassa. Prasa kowieńska z 29 kwietnia /V.1935/ donosi, iż w związku z chorobą prezesa Trybunału Najwyższego rozpatrzenie skarg kasacyjnych Neumanna i Sassa może się odwlec. W każdym jednak razie decyzji należy oczekiwać jeszcze przed rozpoczęciem się feryj letnich w czerwcu. Sąd Wojenny skargi kasacyjne Neumanna i Sassa przekazał Trybunałowi Najwyższemu.-